

Statenmededeling

Onderwerp

Afhandeling Motie M190-2025 "Laat de Brabantse molens draaien" en subsidie aan de Molenstichting Noord-Brabant

Datum

30 juni 2026

Documentnummer

GS: 6347918

PS: 6353452

Programma

Cultuur, Erfgoed, Sport en

Vrije tijd

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

- De wijze waarop ons college invulling geeft aan de door PS aangenomen [motie 190-2025 "Laat de Brabantse molens draaien"](#).
- De subsidie die ons college beschikbaar heeft gesteld om molenaars professioneel te ondersteunen.

Met deze Statenmededeling beschouwen wij motie M190-2025 als afgedaan.

Aanleiding

Op 7 november 2025 hebben Provinciale Staten tijdens de begrotingsbehandeling een motie aangenomen waarin het college van Gedeputeerde Staten is gevraagd in gesprek te gaan met het Gilde van Molenaars om te bezien hoe de provincie kan helpen om Brabantse molens te laten draaien en hoe de provincie kan helpen deze organisaties in staat te stellen hun werk, met name op het gebied van opleiden van molenaars en het opstellen van molenpaspoorten, te begeleiden. In de provincie Noord-Brabant zijn 120 werkende molens die aangewezen zijn als een rijksmonument; zij zijn een onmisbaar onderdeel van ons erfgoed. In de motie wordt geconstateerd dat er sprake is van vergrijzing wat leidt tot een tekort aan molenaars in Brabant. Uw Staten hebben Gedeputeerde Staten verzocht om in gesprek te gaan met de afdeling Noord-Brabant van het Gilde van Molenaars. Dat gesprek heeft plaatsgevonden en wij informeren uw Staten daarover. Ook informeren wij u over een gesprek met de Molenstichting Noord-Brabant. Dit naar aanleiding van een toezegging van gedeputeerde Maes in 2024 over de noodzakelijke vrije windvang rond historische molens (molenbiotoop).

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten geven uitvoering aan de motie in het kader van hun uitvoerende rol. Provinciale Staten kunnen hiervan kennisnemen vanuit hun controlerende rol.

Datum

30 juni 2026

Documentnummer

GS: 6347918

PS: 6353452

Rollen en belangen

Veel molens en hun molenbiotopen zijn opgenomen op de provinciale Cultuurhistorische Waardenkaart, bovendien zijn ze vaak rijksbeschermd. Bij het opmaken van ruimtelijke plannen die betrekking hebben op het buitengebied heeft de provincie de adviesbevoegdheid om te wijzen op het belang van de molenbiotoop en om de gemeente te verzoeken planologisch beschermende maatregelen te treffen teneinde de vrije windtoetreding van de molen te garanderen. Er staan echter ook veel molens in of aan de rand van dorpen en steden. Daar geldt deze adviesbevoegdheid partieel (als een deel van de molenbiotoop in het buitengebied ligt) of helemaal niet (molenbiotoop ligt in stedelijke gebied).

Voor het in stand houden van historische molens zijn bij de Provincie Noord-Brabant subsidieregelingen beschikbaar voor restauratie.

Kernboodschap

1. *We zijn voornemens het Gilde van Molenaars financieel te ondersteunen en dragen zo bij aan de opleiding tot vrijwillige molenaar.*

De opleiding tot molenaar die wordt verzorgd door het Gilde van Molenaars staat onder druk. Overleg met het Gilde maakt duidelijk dat er weinig vrijwilligers zijn die zich willen laten opleiden tot molenaar en dat het Gilde moeite heeft om de opleiding financieel uit te voeren. Wij zijn daarom voornemens om een eenmalige bijdrage te leveren aan de opleiding van molenaars. Dat betekent dat het Gilde daarmee ongeveer 4 jaar de opleiding kan blijven verzorgen. Het Gilde van Molenaars bereidt hiervoor een subsidieaanvraag voor, die na de zomer zal worden ingediend.

2. *De provincie ondersteunt de Molenstichting Noord-Brabant om molenbiotopen te beschermen als vervolg op eerder opgestelde molenpaspoorten.*

De Molenstichting Noord-Brabant heeft na overleg met gedeputeerde Maes een projectplan opgesteld ten behoeve van de bescherming van molenbiotopen. Hierdoor krijgen molenaars professionele ondersteuning en dragen we bij aan de voorwaarden om historische molens te laten draaien. Het plan zorgt voor ondersteuning van molenaars om het belang van molenbiotopen te agenderen bij gemeenten omdat daar de omgevingsvisies en -plannen worden vastgesteld. Het plan is een vervolg op de al eerder opgestelde molenpaspoorten. Dit is een beschrijving van de ruimte rondom de molen. Met deze paspoorten kan een molenaar het gesprek aangaan met de gemeente.

Het is belangrijk om de molenbiotopen beter en tijdig voor het voetlicht te brengen bij gemeenten zodat er bij ruimtelijke plannen (meer) rekening wordt gehouden met de benodigde vrije windvang en de historische molens kunnen

blijven draaien. Ons college heeft voor de uitvoering van dit plan een eenmalige subsidie van €215.519 beschikbaar gesteld.

Datum

30 juni 2026

Documentnummer

GS: 6347918

PS: 6353452

Consequenties

1. *Een financiële bijdrage lost niet alle problemen op voor de opleiding van molenaars.*

Wij zien dat het molenaarschap en de opleiding tot molenaar moeizaam te vervullen is, maar dat geldt voor bijna alle ambachten binnen het erfgoedveld. Dit probleem is een maatschappelijk probleem dat niet op te lossen is met een bijdrage aan het Brabantse Gilde van Molenaars. Het probleem is namelijk niet de financiën, maar het betreft het aantal vrijwilligers dat bereid is om molenaar te worden.

Communicatie

Communicatie zal na de zomer bij de start van het project van de Molenstichting Noord-Brabant plaatsvinden. Het Gilde van Molenaars is een subsidieaanvraag aan het voorbereiden, die na de zomer zal worden ingediend.

Vervolg

Aan het einde van de projectperiode (december 2029) wordt een eindverslag gemaakt met daarin een overzicht van de gemaakte afspraken met alle gemeenten in Noord-Brabant waar een molen aanwezig is.

Bijlagen

Geen

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA